

Treenitila Killeri -hankkeen raportti – toukokuu 2022

Sisällys

1	Johdanto	3
1.1.	<i>Treenitila Killeri -projekti Jyväskylässä</i>	3
2	Toiminnasta ja tiloista tehtävät luvat ja ilmoitukset	4
2.1	Rakennuslupa	4
2.2	Terveydensuojelulain mukainen ilmoitus	5
2.3	Elintarvikelain mukainen ilmoitus	5
3	Liikuntatilojen yleiset ohjeet	7
4	Sisäilman laatu	9
5	Asiakastilat	9
6	Juomavesi	10
7	Tilojen puhtaanapito	10
8	Lainsäädäntö ja ohjeet	11
9	Yhteystiedot	11

1 Johdanto

Tämä raportti on laadittu osana Treenitila Killeri -hanketta (2021-22), jonka tarkoituksena on ollut muuttaa vanha, käytöstä poistettu ravikatsomotila liikuntatilaksi. Tämän raportin pohjana on käytetty ”Suunnitteluohjeita kuntosalin, keilahallin, tanssisalin, joogatilan, sisäliikuntapuiston, monitoimihallin tai muun liikuntatilan perustamiseen” Oulun seudun ympäristötoimen raporttia. Versio 1. Laadittu 12.1.2021 Hyväksytty 12.1.2021/Outi Tammilehto. Muutosprosessin eteneminen Treenitila Killeri -hankkeessa on kuvattu tässä raportissa *kursiivilla* erotuksena alkuperäiseen tekstipohjaan.

Tämä ohje on tarkoitettu yleisohjeeksi erilaisten liikuntatilojen, kuten kuntosalien, tanssisalien, joogatilojen, sisäliikunta- tai monitoimitilojen suunnitteluun. Jatkossa tässä ohjeessa em. tiloistakäytetään nimitystä liikuntatila.

Ohje soveltuu sekä uuden tilan tai jo olemassa olevien huoneistojen/kiinteistöjen muutoksiin. Ohjetta voivat käyttää tilojen suunnittelijat, rakentajat ja toiminnanharjoittajat. Suunnittelussatulee huomioida toiminnan luonne ja laajuus.

1.1. Treenitila Killeri -projekti Jyväskylässä

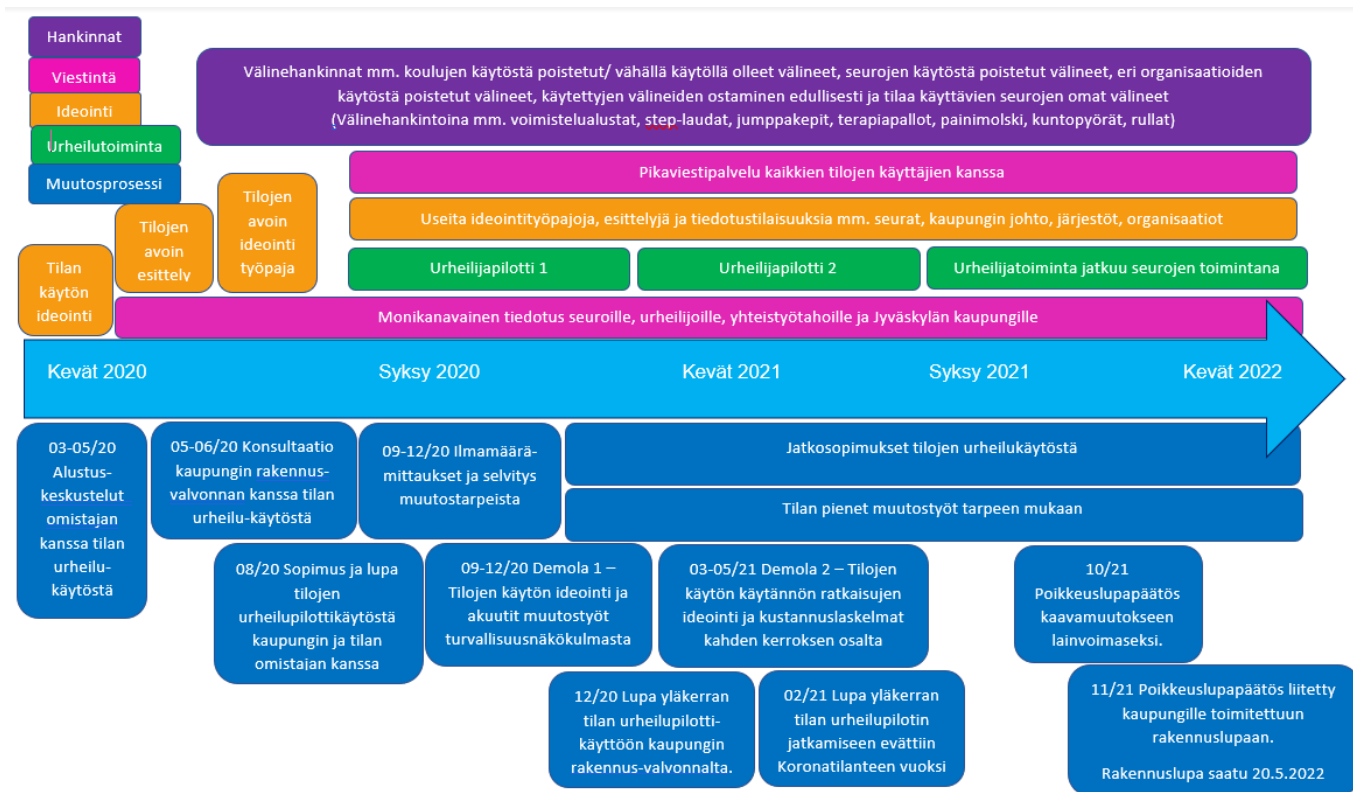
Kuva 1. Killerin raviradan vanha katsomorakennus (Paasu-Hynynen 2020)

Jyväskylän Killerin raviradan vanhassa pääkatsomossa kehitetään uudenlaista treenitilaa. Tilan on tarkoitus palvella Jyväskylän Killerin-Laajavuoren alueen eri lajien urheilijoita, erityisesti lapsia ja nuoria. Idea mahdollistaa raviradan vanhaan katsomoon treenitila lähti liikkeelle osana JAMKin Training Room -hanketta, jossa pilotoitiin hankkeessa kehittyjä toimintamalleja nuorille joukkueurheilijoille. Alueelta ei ole aikaisemmin löytynyt riittäviä

oheisharjoitteluun sopivia tilanteita junioriurheilijoille, joita he voisivat hyödyntää osana lajiharjoittelua esimerkiksi ennen tai jälkeen treenien.

Rakennuksessa on kolme kerrosta ja monta toiminnallisesti erilaista tilaa. Tilojen käyttöönottamiseksi keskusteluja käytiin kaikkien tilojen osalta liikuntaseurojen, tilan omistajan sekä kaupungin edustajien kanssa. Tilojen käyttöönottomahdollisuuksiin vaikuttivat keskustelut tilan omistajan kanssa sekä tehdyt kartoitukset (ilmanvaihto ja rakenteet). Tilojen käyttöönottamisen kannalta, kohteeksi valikoituivat tilat, joiden käyttöönotto onnistui mahdollisimman pienillä taloudellisilla kustannuksilla: sisääntulokerroksen tila = Coretila sekä katsomo-osa = Head tila. Kustannusten vuoksi mm. suurta remontointia vaatinut kellarikerros rajautui pois tässä vaiheessa. Kuvassa 2. on kuvattu hankkeen eteneminen ja suunnitellut toimenpiteet tarkemmin.

Tulevaisuudessa tavoitteena on hyödyntää koko rakennuksen kapasiteettiä, mukaan lukien kellarikerros sekä iso ravintolatila.

Kuva 2. Treenitila Killerin prosessikuviot

2 Toiminnasta ja tiloista tehtävät luvat ja ilmoitukset

2.1 Rakennuslupa

Heti suunnittelun alkuvaiheessa kiinteistönomistajan tai toiminnanharjoittajan tulee selvittää kunnan rakennusvalvonnasta tarvittavat luvat ja vaatimukset.

Kiinteistönomistaja voi joutua hakemaan jo olemassa olevaan tilaan [rakennusluvan mukaisen käyttötarkoituksen muutosta](#).

Toiminnanharjoittaja tai suunnittelija voi suunnitteluvaiheessa olla yhteydessä Oulun seudun ympäristötoimeen suunnitelmien arvioimiseksi.

Treenitila Killerin tarve nousi esiin Training Room -hankkeen (2019-21) aikana. Ennen muutosprosessin aloittamista, konsultoitiin Jyväskylän kaupungin rakennusvalvontaa (rakentaminen ja ympäristö) tilojen käyttömahdollisuuksista ja kokonaisuusmuutosmahdollisuuksista. Lisäksi saimme luvan tilojen toimivuuden arviointiin pilottien muodossa. Pilotit junioriurheilijoiden kanssa alkoivat elokuussa 2020 vanhassa myymälätallassa, joka oli aiemmin toiminut toto-hallina.

Yhteistyötä tilan kehittämiseksi mm. Killerin raviradan, seurojen, Jyväskylän kaupungin ja EduFuturan kanssa tehtiin sekä Training Room että Treenitila Killeri -hankkeiden aikana.

11.12.2020 saimme luvan pilottitoiminnan laajentamiseen rakennuksen katsomotilaan (johtava rakennustarkastaja Ström). Katsomotilan pilotointi keskeytyi 11.3.2021 kaupungin koronatilanteesta aiheutuneista erimielisyyksistä johtuen.

21.9.2021 Rakennuslupahakemus tilan käyttötarkoituksen muutosta varten käsittelyyn Jyväskylän kaupungin rakennuslautakuntaan.

29.10.2021 Poikkeuslupapäätös kaavamuutokseen lainvoimaiseksi (Hämeenlinnan hallinto-oikeus).

Rakennuslupapäätös saatiin 20.5.2022.

2.2 Terveystoimilain mukainen ilmoitus

Toiminnanharjoittajan on tehtävä **terveydensuojelulain 13 § mukainen ilmoitus toiminnastaan** Oulun seudun ympäristötoimeen viimeistään 30 vuorokautta ennen toiminnan aloittamista tai olennaista muuttamista. Kirjalliseen ilmoitukseen tulee liittää ajantasainen pohjapiirustus ja kalustesuunnitelma. Ilmoituksen voi tehdä Oulun seudun ympäristötoimelle

- sähköisesti ympäristöterveydenhuollon ilmoituspalvelussa ilpassa (ilppa.fi) tai
- [ilmoituslomakkeella](#), joka löytyy ympäristöterveydenhuollon kotisivuilta.

Toiminnanharjoittajalle annetaan todistus ilmoituksen käsittelystä. Ilmoituksen käsittelystä peritään [Oulun seudun ympäristötoimi -liikelaitoksen johtokunnan hyväksymän taksan mukainen maksu](#). Tilat ja toiminta tarkastetaan toiminnan aloittamisen jälkeen. Tämän jälkeen toimintaan tehdään tarkastuksia säännöllisesti.

Liikuntatilan yhteydessä toimivasta solariumista, kauneushoitolasta tai muista mahdollisista terveydensuojelulain 13§:n mukaisista toiminnoista tulee tehdä erilliset ilmoitukset.

2.3 Elintarvikelain mukainen ilmoitus

Toimijan tulee tehdä elintarvikelain 13 § mukainen ilmoitus liikuntatilojen yhteydessä toimivastaolevasta kahvilasta, ravintolasta, kioskista tai muusta elintarvikehuoneisto toiminnasta Oulun seudun ympäristötoimeen.

3 Liikuntatilojen yleiset ohjeet

Liikuntatila on suunniteltava, sijoitettava, rakennettava ja varustettava sekä niitä on kunnossapidettävä ja hoidettava siten, ettei siellä käyville asiakkaille aiheudu terveyshaittaa. Toiminnasta ei saa aiheutua terveyshaittaa myöskään viereisiin huoneistoihin.

Liikuntatilan tulee olla toimiva, helposti puhtaana pidettävä, turvallinen ja esteetön.

- Tilojen seinien, lattian, kalusteiden ja pintojen tulee olla helposti puhtaana pidettäviä, kestäviä ja hyväkuntoisia.
- Tilojen tulee olla valoisia. Tilat tulisi suunnitella siten, että myös luonnonvaloa pääsee tiloihin. Valaistus tulee olla säädettävissä.
- Tiloihin pintamateriaalien valinnassa tulee käyttää ympäristöystävällisiä ja vähäpäästöisiä (M1) materiaaleja.
- Tilojen suunnittelussa tulee huomioida riittävä akustiikka, runko- ja ilmajärjestelmien eristämiskäsit ja äänen vaimennus pintamateriaalien valinnassa. Akustiikka tulee huomioida myös muihin tiloihin nähden.
- Tilojen suunnittelussa tulee huomioida esteettömyys.

Harjoittelupilottien mahdollistamiseksi tilassa järjestettiin talkoot 23.9.2020. Talkoissa purettiin tilassa olleet pukukopit ja myyntitiski. Tilan turvallisuuden lisäämiseksi myös tilan keskellä olevat betonipalkit päällystettiin pehmeällä materiaalilla ja tilaan tuotiin mattoja. Myös sisäntuloaulaan hankittiin mattoja tilan puhtaana pitämisen helpottamiseksi.

Tilaan hankittiin aluksi pitkiä permantomattoja, joista rakennettiin yhtenäinen alusta n. 10m x 10m. Mattojen hankinta onnistui liikuntaseuralta, jolla ko matot olivat tarpeettomina. Tilan alkuperäinen kivilattia ei toiminut eikä tukenut liikkumista / harjoittelua.

Tilojen valoisuuden mahdollistaa tilan yhden seinällä olevat ikkunat, joiden kautta tulee paljon luonnonvaloa. Lisäksi tilassa oli runsaasti valmiina loisteputkivalaisimia. Tilan valaistusta pystytään säätämään tilan eri osissa.

Pintamateriaaleihin ei tiloissa olla tehty muutoksia.

Tilassa on akustiikkalevyt katossa ja pehmeät matot lattialla parantavat myös akustiikkaa. Harjoittelu tapahtuu myös pääsääntöisesti matoilla, millä on positiivinen vaikutus ääniin.

Esteettömyys: Katutason tilaan on esteetön pääsy, joskin ovissa ei ole sähköistä avausta. Katsomotilaan kulku portaita pitkin, vaihtoehtoista kulkua sinne ei ole.

Raviradan osittaisen muutoksen mahdollistamiseksi tilassa järjestettiin talkoita urheiluseurojen kanssa toukokuussa 2022.

Liikuntatilassa tulee olla riittävästi tilaa toiminnan laajuus ja käyttötarkoitus huomioiden

- Tilassa tulee olla riittävästi tilaa käyttötarkoituksen mukaan. Tiloissa tulee huomioida asiakkaiden turvavälit.
- Sisäänkäynnin yhteydessä tulee olla eteinen, tuulikaappi, lämmöneristävyydeltään riittävästi ovi tai muu tekninen ratkaisu vetohaittojen ehkäisemiseksi.
- Aulassa /eteistilassa tulee olla säilytysmahdollisuus ulkokengille.
- Henkilökunnalle tulee varata tilaa vaatteiden ja muiden henkilökohtaisten tavaroidensäilyttämistä varten.
- Huoltotilat tulee sijoittaa siten, että toiminnasta ei aiheudu haittaa muihin huoneistoihineikä tilojen käyttäjien turvallisuus ei heikenny.
- Tiloissa tulee olla riittävästi varasto- ja säilytystilaa mm. liikuntavälineille ja patjoille.

Tilojen ilmamääriin ja kokoon perustuvien laskelmien mukaan tiloissa voi kerrallaan harjoitella:

- Core tila 39 hlö
- Head-/Katsomotila 104 hlöä
- Kellari 4 hlöä

Rakennus on vanha, 1970-luvulla rakennettu. Sisään- ja uloskäyntien yhteydessä on tuulikaapit ja pääsisäänkäynnin yhteydessä myös eteistila. Suuret ja vanhat aiheuttavat kuitenkin vetohaittoja.

Sisääntuloauloissa on riittävästi tilaa ja sinne on hankittu naulakoita, kenkätelineitä sekä säilytyslokerointia, joista osa lukollisia mm. repuille kierrätettynä.

Varsinaista henkilökuntaa tilassa ei ole. Tilaa käyttävien ryhmien ohjaajille ja valmentajille ei ole erillisiä tiloja.

Tiloissa on erikseen nimetyt huoltotilat siivoustarvikkeille.

Tiloissa ei ole erillistä varastotilaa isoille välineille (step-laudat, iso voimistelumatto, jättipallot), vaan ne on siististi järjestetty tilan seinustoille. Tilassa oleville pienvälineille on osoitettu säilytystilaa erilaisilla lokerikoilla sekä mattotelineellä.

4 Sisäilman laatu

Sisäilman tulee olla terveellinen, turvallinen ja viihtyisä.

- Tiloissa tulee olla koneellinen ilmanvaihtojärjestelmä. Ilmanvaihto tulee olla voimassa olevan rakennusmääräysten- ja asetusten mukainen.
- Ilmanvaihdon tulee olla riittävä tiloihin suunnitellulle henkilömäärälle. Henkilömäärä on merkittävä pohjapiirrokseen.
- Ilmanvaihto tulisi olla säädettävissä.
- Ilmanvaihtoa suunniteltaessa tulee ottaa huomioon rakennuksen etelä- ja länsipuoleisten huonetilojen suurempi lämpökuorma.
- Liikuntatilassa suoritettavien toimintojen luonteesta johtuen sisäilman lämpötilan vaihteluväli on 17 – 24 °C.

Treenitila Killerin kehittämishankkeessa tiloissa tehtiin sisäilman määrän selvitys ja mittaukset yksityisen yrityksen toimesta syksyllä 2020 rakennusvalvonnan vaatimuksesta. Mittaustilanteessa ilmanvaihtoputkiston kunto varmistettiin avaamalla ilmanvaihtokanava. Ilmanvaihto todettiin riittäväksi tilaa kohden Ilmamäärien tarkistusmittausraportissa ja sen perusteella määriteltiin tilojen yhtäaikaiset käyttäjämäärät liikuntakäytössä, huomioiden 25l/s/hlö.

- Core tila 39 hlö
- Head-/Katsomotila 104 hlöä
- Kellari 4 hlöä

Core-tilassa on ilmalämpö, jota voidaan säätää halutulle tasolle. Katsomon osalta tilan omistajan ja käyttäjien (urheiluseurojen) kanssa sovittiin, että tilassa vain peruslämpö alimmillaan n. 12C. Kesäisin katsomotilan lämpötila kohoaa suurien ikkunapintojen vaikutuksesta. Tosin kuumimpaan vuodenaikaan tilat hyvin vähäisellä käytöllä.

5 Asiakastilat

Tiloissa tulee olla riittävät wc-, pukeutumis- ja peseytymistilat

- Toimintaan ja sen laajuuteen nähden tulee olla riittävät wc-, peseytymis- ja pukeutumistilat asiakkaille. Tilojen suunnittelussa on huomioitava myös liikuntaesteiset.
- Wc-paikkamäärää arvioitaessa on huomioitava toiminnan luonne ja käyttäjäryhmät. Wc-tiloissa tulee olla käsienpesupiste, jossa on nestesaippuaa sekä kertakäyttöisiä käsipyyhkeitä, pyyherulla tai vastaava hygieeninen käsien kuivausmahdollisuus. Wc:n käsienpesupiste on tarkoitettu ainoastaan käsien pesuun wc:ssä käynnin yhteydessä.
- Wc-tila voi olla yhteinen asiakkaille ja henkilökunnalle.

Treenitila Killerillä asiakastiloja tällä hetkellä ovat: erilliset sisääntuloeteiset Core-tilaan ja katsomotilaan sekä WC-tilat molemmissa kerroksissa. Tiloissa ei ole erillisiä pukeutumis- tai peseytymistiloja, mihin saatiin lupa Jyväskylän kaupungin liikuntatoimelta.

- WC-tilat: alakerta: 10 WC-istuinta ja 7 käsienvpesupistettä, yläkerta: 4 WC-istuinta, 2 käsienvpesupistettä.
- WC-tiloista löytyy WC-paperia, käsisaippuaa ja kertakäyttöisiä käsipyyhkeitä.
- WC-tilat ovat yhteiskäytössä urheilijoille ja valmentajille sekä ravien toimihenkilöille ravien aikana

6 Juomavesi

Liikuntatilassa tulee olla juomapullon täyttämiseen soveltuva juomavesipiste tai juomavesiautomaatti.

- Juomavesipistettä ei tule käyttää muuhun tarkoitukseen kuin juomaveden ottoon.

Juomavesipiste on katutason sisääntuloeteisen yhteydessä olevan kahvion vesipiste.

7 Tilojen puhtaanapito

Tiloissa pitää olla siivousvälineiden säilytys- ja huoltotila.

- Välineille ja puhdistusaineille tulee varata säilytystilat. Hyvin varustetussa siivousvälinetilassa on vesipiste ja kaatoallas, harjateline sekä riittävästi hyllytilaa ja muuta varastotilaa.
- Koneille ja vaunuille tulee olla riittävästi lattiatilaa.
- Tilassa tulee olla riittävä ilmanvaihto.
- Pesua ja huoltoa varten tulee olla tarvittaessa oltava pyykinpesukone, rumpukuivain tai muu siivousliinojen kuivausmahdollisuus.
- Pienessä toiminnassa välineet voi pestä ja huoltaa kotona.
- Ulkopuolinen palveluntuottaja voi tuoda ja viedä mukanaan välineet ja huoltaa ne muualla.
- Liikuntatilassa on suositeltavaa olla toimintaan nähden tarpeelliset ensiaputarvikkeet.

Siivousvälineille on osoitettu erillinen komerotila, jossa ne on nimettyä niille osoitetussa "kärryssä" Puhtaanapitoa varten tilaan on hankittu: imuri, lattiamoppi, rättejä, sangoja, puhdistusaineita, suojahanskoja. Kaikki siivousvälineet on nimetty ja värikoodattu käyttötarkoituksen mukaan. Siivouskomerossa ei ole vesipistettä eikä kaatoallasta. Tarkoituksena hankkia vielä seinään kiinnitettävä kuivausteline siivousrättien kuivaamiseen.

Treenikeskuksen siivous on suunniteltu toteuttaa ulkoisen palveluntuottajan sekä talkootyön yhdistelmänä. Tavoitteena on, että tilan päävuokralainen vastaisi ulkoistetun palveluntarjoajan hankinnasta. Siivousyritys huolehtisi kuukausittain tehtävistä töistä, kuten wc- ja yleisten tilojen harjapesusta, tuulikaappimaton alustan imuroinnista, yläpölyjen poistosta ja muusta vastaavasta. Talkoosiivousvuoroista on vastannut hanketiimi, joka on suunnitellut ja jakanut vuorot. Tiloihin on laadittu siivousohjeet, joita noudattamalla ylläpitosiivous onnistuu helposti ja nopeasti. Siivousvälineiden huolto: tilaa käyttävät pääseurat ovat laatineet tilan pienvälineiden ja siivousvälineiden- / tarvikkeiden hankkimiseen / päivittämiseen seurojen kanssa toimintamallin.

Ensiapuvälineistä huolehtivat kaikki tilaa käyttävät joukkueet itse. Lähin defibrillaattori löytyy tällä

hetkellä Sykeraitti 7 (Liikuntakeskus Buuki).

8 Lainsäädäntö ja ohjeet

- Terveydensuojelulaki 763/1994
- Terveydensuojeluasetus 1280/1994
- Sosiaali- ja terveysministeriön asetus asunnon ja muun oleskelutilan terveydellisistä olosuhteista sekä ulkopuolisten asiantuntijoiden pätevyysvaatimuksista (545/2015)
- [Asumisterveys \(Valvira.fi\)](http://www.valvira.fi)

9 Yhteystiedot

Alkuperäisraportti:

Oulun seudun ympäristötoimi

www.ouka.fi/ymparisto

Ympäristöterveydenhuollon neuvonta: arkisin klo 9-15, puh. 044 703 6700

Sähköposti: [ymparisto\(at\)ouka.fi](mailto:ymparisto(at)ouka.fi)

Postiosoite: PL 34, 90015 Oulun kaupunki

Käyntiosoite: Solistinkatu 2, 90140 Oulu

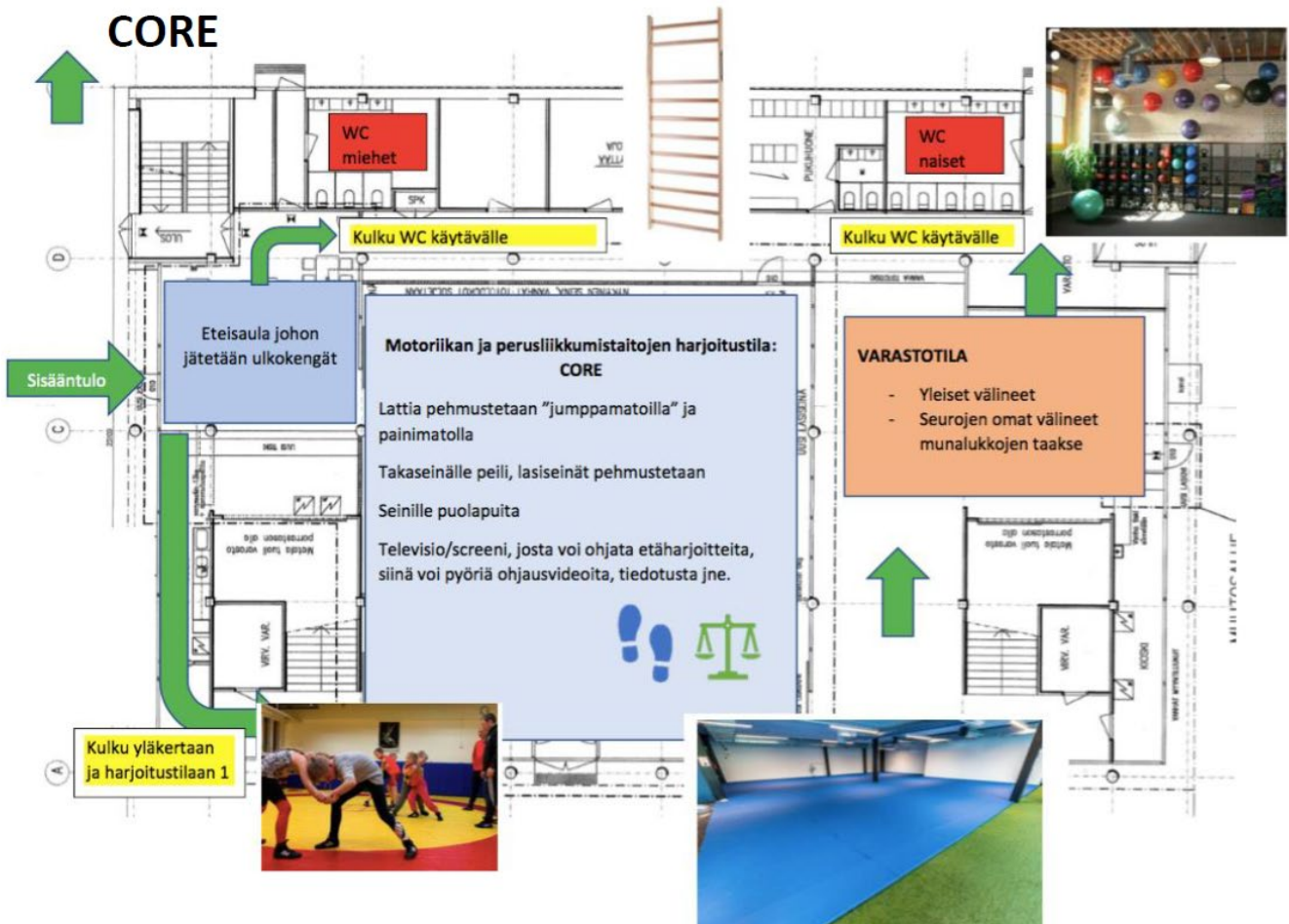
Toimialueena Hailuoto, Kempele, Liminka, Lumijoki, Muhos, Oulu ja Tyrnävä

Treenitila Killeri -hankkeen yhteystiedot:

Jamk Pasi Teräväinen, projektipäällikkö pasi.teravainen@jamk.fi

Jamk Sanna Paasu-Hynynen, asiantuntija sanna.paasu-hynynen@jamk.fi

Jamk Anu Myllyharju-Puikkonen, asiantuntija anu.myllyharju-puikkonen@jamk.fi

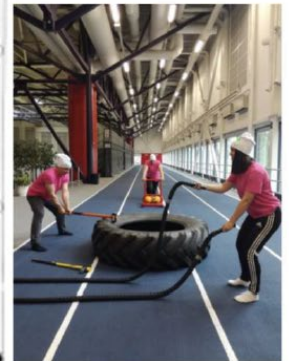
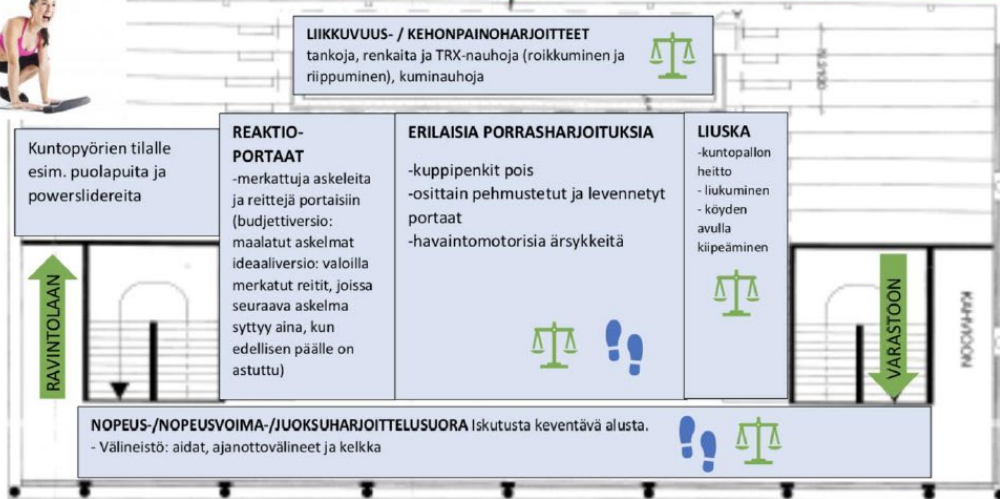
Demola tiimi 1. Training Room -hanke (2020)

KATSOMOTILA
= HEAD

 = tasapainotaidot

 = liikkumistaidot

Demola tiimi 1. Training Room -hanke (2020)

Lähde:

Tammilehto, O. 2021. Suunnitteluohjeita kuntosalin, keilahallin, tanssisalin, joogatilan, sisäliikuntapuiston, monitoimihallin tai muun liikuntatilan perustamiseen” Oulun seudun ympäristötoimen raporttia. Versio 1. Laadittu 12.1.2021.